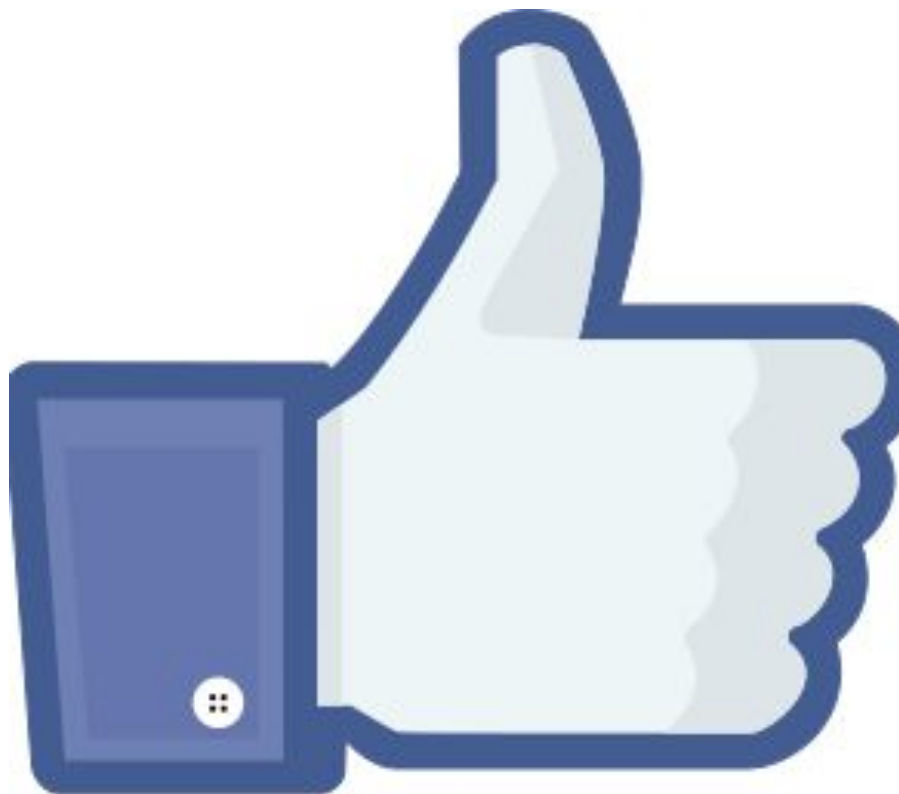

**Uniwersytet
Dzieci**

**Dlaczego
WSZYSTY
“lajkujemy”?**

To będzie Ci potrzebne:

- ✘ komputer, na którym wyświetlisz filmy i prezentację
- ✘ kartka A3
- ✘ karteczki samoprzylepne w dwóch kolorach
- ✘ flamastry
- ✘ wydrukowana karta pracy - do pobrania tutaj:

[https://drive.google.com/open?id=1jLMwPmsi1DFPQwBnBlrJjniTUU
CEHsyc](https://drive.google.com/open?id=1jLMwPmsi1DFPQwBnBlrJjniTUUCEHsyc)

Wstęp

OBEJRZYJ FILM: Kim jest native speaker?

Obejrzyj film z udziałem Brytyjczyka Kita Donisthorpe, nauczyciela języka angielskiego w Polsce, który opowiada m.in. o tym, czym jest język międzynarodowy.

Następnie spróbuj odpowiedzieć na pytania:

Co to oznacza, że ktoś jest native speakerem?

Czy wy jesteście native speakerami? Jakiego języka?

Czy jest jakieś polskie słowo na określenie takiej osoby?

Film: <https://www.youtube.com/watch?v=NPNpqvm16-k>

Native speaker to termin pochodzący z języka angielskiego. Oznacza „użytkownika ojczystego języka”. Każdą osobę, która wychowała się w sferze oddziaływania jakiegoś języka i jednocześnie jest on dla niej językiem pierwotnym (ojczystym) można nazwać "native speakerem" danego języka.

SPRAWDŹ: Skąd pochodzą słowa?

Połącz na karcie pracy polskie słowa z językami, z których pochodzą.

Karta pracy do pobrania:

<https://drive.google.com/file/d/1jLMwPmsi1DFPQwBnBlrJjniTUUCEHsyc/view?usp=sharing>

Po wypełnieniu karty pracy odpowiedz na pytania:

Czy wiedziałaś/wiedziałeś wcześniej, z jakiego języka pochodzą te słowa?

Dlaczego musiałaś/musiłeś się domyślać, skąd pochodzą?

Czym są zapożyczenia?

Czy obecnie język polski również poszerza się o nowe słowa?

Z jakiego języka one pochodzą?

SPRAWDŹ SWOJE ODPOWIEDZI:

Kościół (czeski, kastel) – słowo zapożyczone po tym, jak Polska przyjęła od Czechów chrześcijaństwo w 966 roku. Pierwotnie słowo kastel pochodzi od łacińskiego “castellum” (świątynia).

Rynek (niemiecki, ring) – słowo pojawiło się na ziemiach polskich wraz z przeprowadzanymi lokacjami na prawie niemieckim. Ring oznacza specyficzny rodzaj rynku z umieszczonym pośrodku blokiem zabudowy.

Pomidor (włoski, pomodoro) – słowo przybyło do Polski z Królową Boną, żoną Zygmunta Starego, która przywiozła z Włoch różne warzywa niedostępne w Polsce.

Alfabet (grecki) – słowo składa się z dwóch pierwszych liter greckiego alfabetu, czyli alfa i beta.

Zero (arabski) – wywodzi się z arabskiego słowa şifr – oznaczającego “cyfra, szyfr”.

Karate (japoński) – sztuka walki, powstała w Okinawie, w Japonii, słowo przeszło do europejskich języków razem z pojawieniem się tej sztuki walki w Europie.

Torba (turecki) – przeniknęło najprawdopodobniej przez kontakt między Polską, a Imperium Osmańskim.

Restauracja (francuski, restauration) – francuski od XVIII wieku do pierwszej połowy XX wieku był językiem międzynarodowym, przede wszystkim dyplomacji i kultury, zapożyczenia francuskie dotyczą kultury, sztuki, kulinariów, mody.

Rozwinięcie / praca własna

STWÓRZ KARTĘ PRACY: Dlaczego wszyscy “lajkujemy”?

Zapisz na środku czystej kartki A3 tytuł: „Dlaczego wszyscy lajkujemy?”.
Posłuż Ci ona na notatki z tych zajęć.

- ✘ **Jakie znasz zapożyczenia z języka angielskiego?** Wypisz je na kartce.
- ✘ **Rozpoznaj słowa pochodzące z języka angielskiego przedstawione na zdjęciach na kolejnym slajdzie.** Zapisz je na kartce.
- ✘ **Wymyśl jedno, możliwie najdłuższe zdanie, wykorzystujące zapisane zapożyczenia.** Zdanie może zawierać spójniki, czasowniki i inne słowa, dzięki którym zostanie zachowana logika wypowiedzi. Na wymyślnie zdania masz maksymalnie 5 minut – odmierzaj czas stoperem. W jakim języku jest to zdanie? Czy to nadal język polski czy już angielski?

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ: Zapisane zdanie jest w języku polskim, jednak skonstruowane zostało prawie wyłącznie w oparciu o zapożyczenia pochodzące z angielskiego.

Zapożyczenia językowe to takie cechy jednego języka, które przenikają do innego języka. Mogą to być wyrazy, zwroty, formy fleksyjne, konstrukcje składniowe, związki frazeologiczne.

W zależności od tego, w jakim stopniu słownictwo obce zadomowiło się w nowym języku, określamy zapożyczenia jako:

- ✘ **cytaty** - wyrazy i zwroty przeniesione z innego języka w niezmienionej postaci graficznej i fonetycznej, np. bye bye, wi-fi, OK
- ✘ **wyrazy częściowo przyswojone** - odczuwane jako obce ze względu np. na wymowę, pisownię, nieodmienność, ale mocno tkwiące w naszym systemie leksykalnym, np. konfetti, tabu
- ✘ **wyrazy całkowicie przyswojone** - odczuwane jako rodzime ze względu na spolszczoną formę i odmienność, np. biznes, komputer, myszka.

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ: Co to są anglicyzmy?

To słowo lub konstrukcja występująca w danym języku, zapożyczone z języka angielskiego. Obecnie anglicyzmy są najczęstszymi zapożyczeniami w wielu językach, w tym języku polskim - rozprzestrzeniają się głównie z powodu globalnego wpływu języka angielskiego na inne języki.

Niektórzy uważają to za „plagę” i usiłują ją zwalczać, m.in. przez promocję rodzimych określeń lub zakazywanie używania anglicyzmów (co ma miejsce we Francji).

W języku polskim uważane jest to za kolejną falę neologizmów po wielu zapożyczeniach z francuskiego, niemieckiego i innych. Słowa zapożyczone z obcych języków stopniowo wnikają w język, co wiąże się często z coraz większym ich spolszczeniem. Przykładem może być słowo „mecz”, które jest anglicyzmem – jeszcze w latach 30. XX wieku pisano je "match".

Przenikanie anglicyzmów do innych języków może powodować zagrożenie wyparcia rodzimych wyrazów i zwrotów.

Analiza języka internetu

➔ ZASTANÓW SIĘ: Jak myślisz, skąd obecnie najczęściej zapożycza się angielskie słowa do j. polskiego?

Spójrz na slajdy 2-5 prezentacji (link do pobrania poniżej). Wskaż na każdym slajdzie, gdzie na przedstawionych stronach internetowych pojawiają się zapożyczenia z angielskiego. Zapisuj wyrażenia na arkuszu.

Odpowiedz na pytania:

Ile zapożyczeń znalazłaś/znalazłeś?

Czy wszystkie mają polskie odpowiedniki?

Czy wszystkie są konieczne, czy można użyć zamiast nich słów polskich?

Dlaczego te słowa nie mają swoich odpowiedników?

Dlaczego używamy ich częściej niż polskich słów?

Prezentacja do pobrania tutaj:

<https://drive.google.com/file/d/1asDIBVt0P1iKkTlqLqkZUTeB930EucP5/view?usp=sharing>

Analiza tekstów

➔ ZASTANÓW SIĘ: W jakich sytuacjach używamy zapożyczeń?
Spójrz na kolejne slajdy prezentacji (6-9). Przeczytaj teksty na głos.
Określ, co to za teksty i zapisz słowa pochodzące z angielskiego.

Spróbuj znaleźć odpowiedź na poniższe pytania:

Czym różnią się te cztery teksty?

Do kogo są skierowane?

Jakie są ich funkcje, po co zostały napisane?

Gdzie znajduje się więcej zapożyczeń?

Który język jest bogatszy?

Które należą do literatury pięknej, a które do tekstów użytkowych?

Czy zapożyczenia są niezbędne w tych tekstach?

SPRAWDŹ SWOJE ODPOWIEDZI:

Teksty użyte w prezentacji to: sms (1), tekst z komunikatora internetowego (2), e-mail (3), fragment powieści dla młodzieży (4).

Pierwsze trzy teksty należą do tzw. tekstów użytkowych, mają funkcję jedynie komunikacyjną. Właśnie w takich tekstach na co dzień częściej używa się zapożyczeń, nawet takich, które nie weszły do słownika języka polskiego. Teksty takie cechuje mniejsza różnorodność językowa. Szczególnie widoczne jest to w tekście e-maila. Język użyty w tym e-mailu, przesycony jest zapożyczeniami z angielskiego, charakterystyczny jest dla osób, które na co dzień pracują w dużych korporacjach, a ich językiem w pracy jest język angielski.

Ostatni tekst należy do literatury pięknej (Joanna Olech, *Dynastia Miziołków*, Wydawnictwo Literatura, Warszawa 2014) – zapożyczenia stosowane są w nim ostrożniej, użyte zostały zapożyczenia takie jak *dżinsy* (ang.) i *piżama* (hind.), które na stałe weszły do polskich słowników. Ich użycie jest uzasadnione. Tekst odznacza się bogactwem językowym, zawiera również neologizmy, które uatrakcyjniają przekaz.

Analiza nagrania

- ➔ **ZASTANÓW SIĘ:** Gdzie na świecie mówi się po angielsku? Czy wszędzie mówi się tak samo?
- ➔ **OBEJRZYJ FILM:** Odtwórz nagranie przedstawiające 5 osób pochodzących z różnych krajów anglojęzycznych. Rozpoznaj, z jakiego kraju dana osoba pochodzi. Zapisz nazwę tego kraju na karteczce samoprzylepnej.

Film: https://www.youtube.com/watch?v=EyBxqKc_IWo

- ➔ **SPÓJRZ na mapę fizyczną świata.** Czy znasz inne kraje, w których mówi się po angielsku? Wypisz je na karteczkach samoprzylepnych.

SPRAWDŹ SWOJE ODPOWIEDZI:

Amber - Nowa Zelandia, Dylan - Walia, Declan - Irlandia, Amanda - Anglia, Julie - Stany Zjednoczone

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ: Co to jest język urzędowy?

To język, który otrzymał wyjątkowy status prawny na terenie państwa lub regionu administracyjnego. Zazwyczaj jest to język używany w krajowych strukturach urzędowych, np. parlamencie. Prawie każde suwerenne państwo posiada przynajmniej jeden język urzędowy określony w konstytucji, rządowych dokumentach, stronach internetowych czy innych oficjalnych źródłach. W niektórych państwach, np. w Wielkiej Brytanii czy USA, język urzędowy nie został określony, choć można tam wskazać jeden główny język - język angielski. W Republice Irlandii językiem urzędowym jest irlandzki, chociaż płynnie posługuje się nim mniej niż 10% populacji. Angielski, który jest używany praktycznie przez wszystkich mieszkańców, jest określony przez konstytucję jako drugi język oficjalny. W niektórych krajach spór wokół tego, który język powinien być uznany za urzędowy, prowadzi do poważnych konfliktów politycznych.

Podsumowanie

ODPOWIEDZ NA PYTANIA:

Jakie zapożyczenia angielskie znasz?

Jakiej dotyczą tematyki?

Czy wszystkie znajdują się w słownikach j. polskiego?

Czy da się je zastąpić polskimi słowami?

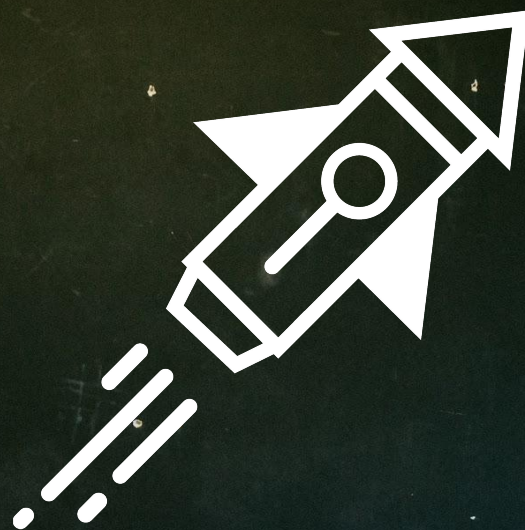
Czy warto dbać o czystość języka polskiego?

**OPOWIEDZ SWOIM RODZICOM o tym, czego się dowiedziałaś/dowiedziałeś. Co było dla Ciebie najciekawsze?
Co najbardziej Cię zaskoczyło?**

Dziękujemy!

www.uniwersytetdzieci.pl

facebook.com/UniwersytetDzieci

@fundacjauniwersytetdzieci

@unwrdzieci